

Implicarea demnitarilor în campania electorală. Abuzul de resurse – o practică constantă

Utilizarea abuzivă a resurselor administrative în campania electorală rămâne a fi un subiect sensibil în Republica Moldova. Constatările observatorilor Promo-LEX, sintetizate în [Raportul nr. 3](#) al Misiunii de observare a alegerilor din 20 octombrie, sugerează că practica este răspândită pe larg. Pentru a asigura un proces electoral echitabil, este esențial ca autoritățile să intervină pentru a preveni și sancționa astfel de comportamente, asigurând astfel respectarea principiilor democratice și a statului de drept.

Menționăm că utilizarea abuzivă a resurselor administrative poate distorsiona competiția electorală, oferind un avantaj incorect candidaților susținuți de anumiți demnitari sau funcționari publici. Astfel, apariția acestor cazuri

subminează percepția publică asupra echității și imparțialității procesului electoral. Participarea demnitarilor la activități de campanie, chiar și în timpul zilelor libere, poate influența opinia alegătorilor prin asocierea acestor persoane cu autoritatea și prestigiul funcției deținute. De asemenea, utilizarea resurselor administrative în scopuri electorale poate duce la o pierdere de încredere în instituțiile publice și în imparțialitatea acestora.

De-a lungul timpului, abuzul de resurse administrative a reprezentat o practică „normală” a concurenților electorali, în pofida faptului că Promo-LEX a recomandat autorităților, în mod constant, să revizuiască atitudinea asupra acestei probleme. Pentru comparație, la scrutinul prezidențial din 2016, observatorii Promo-LEX au constatat cel puțin 65 de cazuri confirmate care pot fi calificate drept utilizare a resurselor administrative de către concurenții electorali. La următorul scrutin prezidențial, din 2020, abuzul de resurse administrative practic s-a dublat. Atunci, Misiunea de observare a identificat cel puțin 114 cazuri ce pot fi calificate drept utilizare a resurselor administrative.

Ce reprezintă abuzul de resurse administrative?

Legislația definește abuzul de resurse administrative ca fiind utilizarea infrastructurii, bunurilor, personalului și altor facilități deținute de instituțiile publice în scopuri care nu au legătură cu funcționarea lor oficială, ci cu sprijinirea intereselor politice.

În experiența sa de monitorizare a alegerilor, pe lângă definiția dată de cadrul legal național, Promo-LEX apelează și la noțiunea formulată de Comisia de la Veneția, una mai largă și exhaustivă. Astfel, prin resurse administrative se are în vedere **inclusiv resursele imateriale** de care beneficiază atât titularii funcțiilor, cât și funcționarii publici în alegeri, derivând din controlul acestora asupra personalului din

sectorul public, finanțelor și alocărilor, accesul la facilități publice, precum și **resurse de care beneficiază sub formă de prestigiu sau prezență publică** ce provin din pozițiile lor ca oficiali aleși sau publici și care pot fi transformate în susținere politică sau alte forme de sprijin.

De asemenea, Promo-LEX a constatat că utilizarea resurselor administrative este admisă de actorii interesați nu doar în campaniile electorale, dar și în afara acestora, inclusiv în scop de promovare politică în afara perioadei electorale. Din acest considerent, a fost recomandată reglementarea și interzicerea utilizării acestora pentru întreaga perioadă electorală.

Implicarea persoanelor cu funcții de demnitate publică în campanie

În contextul alegerilor prezidențiale și a referendumului constituțional din 20 octombrie 2024, în perioada reflectată în Raportul nr.3 al Misiunii de Observare, Promo-LEX a identificat cel puțin 30 de cazuri de utilizare abuzivă a resurselor administrative, în majoritatea absolută dintre acestea fiind implicați reprezentanții Partidul Acțiune și Solidaritate (PAS) și Maia Sandu.

Un aspect semnificativ al utilizării resurselor administrative îl constituie implicarea persoanelor cu funcții de demnitate publică în activități de campanie electorală. Promo-LEX a documentat cel puțin 11 cazuri în care demnitari publici, precum Dorin Recean, prim-ministrul Republicii Moldova, Dumitru Alaiba, ministrul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Alexei Buzu, ministrul Muncii și Protecției Sociale sau deputați au participat la întâlniri cu alegătorii și au îndemnat deschis la susținerea Maiei Sandu (PAS) și la votul pentru opțiunea „DA” în cadrul referendumului. Aceste activități au fost desfășurate atât în timpul săptămânii de lucru, cât și în zilele de odihnă, ceea ce a generat critici referitoare la influența imaginii publice a demnitarilor

asupra alegătorilor.

Promo-LEX a mai identificat 21 de cazuri de agitație electorală realizată de funcționari publici în timpul orelor de lucru, majoritatea vizând la fel PAS și Maia Sandu (19 cazuri). Aceste cazuri includ deplasările oficialilor locali și funcționarilor bugetari la evenimente de campanie sau distribuirea materialelor de propagandă electorală. Astfel de activități pot avea un impact semnificativ asupra percepției publice, sugerând susținerea instituțiilor publice față de un anumit candidat.

Utilizarea infrastructurii publice și a resurselor umane

În alte cazuri, demnitari și funcționari publici au utilizat infrastructura și resursele instituțiilor publice pentru a promova un anumit candidat. O asemenea situație a fost observată în cadrul unei întâlniri electorale a Maiei Sandu cu angajații Centrului de Sănătate din Puhoi, raionul Ialoveni, în timpul orelor de muncă. Astfel de situații sugerează că activitățile de campanie au interferat cu activitățile normale ale instituțiilor publice, influențând indirect alegătorii.

În cazul PR/BP a fost organizată o întrunire electorală organizată cu alegătorii din Orhei, în timpul orelor de muncă, la care au participat Marina Tauber, deputat în Parlament, dar și unii primari și viceprimari de localități.

Materialul a fost realizat în baza Raportului nr. 3 al Misiunii de observare a alegerilor prezidențiale și a referendumului republican constituțional din 20 octombrie.

Raportul nr. 3 al Misiunii de observare poate fi accesat [aici](#).

Pentru informații suplimentare:

Dumitrița Ciuvaga

Comunicatoare

Asociația Promo-LEX

Tel: +373 68 800 827